

775 Sayılı Kanuna Göre Yer Belirlenmesi ve Uygulama

T.C.

DANIŞTAY

6. Daire

Esas: 1998/4212

Karar: 1999/4217

Tarih: 04.10.1999

ÖZET: 775 s. Gecekondu Yasasının 35. maddesine göre belediye ve mücavir alanlar dışında Bakanlar Kurulunca sadece hazineye özel idarelere katma bütçeli dairelere ilişkin arazi ve arsalarla devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca lüzumlu görülenler hakkında 775 s. Kanun hükümlerinin uygulanmasına karar verilebilir, özel mülkiyete konu arsa ve arazilerin kanun hükmüne göre uygulama alanı kapsamına alınamaz.

(775 sayılı Gecekondu K. m. 1, 5, 31, 35)

KARAR METNİ:

Davacı : ... Konut Yapı Kooperatifi

Davalılar: 1- Başbakanlık

2- Bayındırlık ve İskân Bakanlığı

İstemin Özeti : 26.1.1996 günlü, 22535 s. Resmi Gazete''de yayımlanan 1/25000 ölçekli

..... Çevre Düzeni Nazım imar Planında pafta numaraları ve sınırları belirtilen alanlarda 775 s. Gecekondu kanununun, 35.maddesi uyarınca anılan yasa hükümlerinin uygulanmasına ait 20.12.1995 günlü, 95/7730 s. Bakanlar Kurulu kararının ve 15.12.1995 günlü, 17106 s. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı işlemiyle 13.3.1998 tarihinde anılan bakanlığa yapılan başvurunun yanıt verilmemek suretiyle reddine ait işlemin; Bakanlar Kurulunun 775 s. Kanunun 35. maddesine göre özel mülkiyete konu taşınmazlar üzerinde yetkisinin bulunmadığı, bu sebeple hukuka aykırı işlem tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Başbakanlığın Savunmasının Özeti: 775 s. Kanunun 1, 5 ve 31. maddelerine göre Bayındırlık ve İskân Bakanlığının lüzum görülen bölgelerde çarpık yapılaşmanın önüne geçmek ve dar gelirli vatandaşları konut sahibi yapabilmek için gecekondu önleme bölgesi ilan etmeye yetkili olduğu, bölge ilan edilen yer şahıs arazisi ise satın alma veya kamulaştırma yolu ile elde edilebileceği, dava konusu gecekondu önleme bölgesinde Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü'nün 554.000 m² taşınmazının yanında, davacı kooperatifin dışında başka şahıslara da ilişkin taşınmazlar bulunduğu, dava konusu işlemlerin hukuka uygun olduğu ve davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın Savunmasının Özeti: 775 s. Kanunun 1,5 ve 31 maddelerine göre Bayındırlık ve İskân Bakanlığının lüzum görülen bölgelerde çarpık yapılaşmanın önüne geçmek ve dar gelirli vatandaşları konut sahibi yapabilmek için gecekondu önleme bölgesi ilan etmeye yetkili olduğu, bölge ilan edilen yer şahıs arazisi ise satın alma veya kamulaştırma yolu ile elde edilebileceği, dava konusu gecekondu önleme bölgesinde Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü'nün 554.000 m² taşınmazının yanında, davacı kooperatifin dışında başka şahıslara da ilişkin taşınmazlar bulunduğu, dava konusu işlemlerin hukuka uygun olduğu ve davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Tetkik Hakimi Selçuk Topal'ın Düşüncesi: Dosyanın inceletmesinden 775 s. Kanunun 35.maddesinde Bakanlar Kuruluna verilen yetki, belediye sınırları ve mücavir alanlar dışında bulunmakla birlikte sadece hazineye, özel idarelere, katma bütçeli dairelere ilişkin arazi ve arsalarla devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerden Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca lüzumlu görülen taşınmazlar hakkında olduğu, anılan madde uyarınca alınan dava konusu Bakanlar Kurulu Kararıyla 775 s. Kanun hükümlerinin uygulamasına karar verilen bölge içerisinde davalı idarelerin savunmalarında da belirttiği üzere davacı kooperatif ve başkaca özel kişilere ilişkin taşınmazlarda bulunduğu anlaşıldığından, bu sebeple hukuka aykırı olan dava konusu işlemlerin iptal edilmesine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Savcı Tülin Özgenç'in Düşüncesi: Dava, 26.1.1996 günlü, 22535 s. Resmi Gazete'de

yayımlanan 1/25000 ölçekli... Çevre Düzeni Nazım İmar planında pafta numaraları ve sınırları belirtilen alana da 775 S. Gecekondu Yasasının 35. maddesi uyarınca anılan Yasa hükümlerinin uygulanmasına ait 20.12.1995 günlü, 95/7730 s. Bakanlar Kurulu Kararı ile 15.12.1995 tarihli Bayındırlık ve İskân Bakanlığı işleminin bakanlığa yapılan 13.3.1998 tarihli başvuruya yanıt verilmemek suretiyle tesis edilen işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

775 s. Kanunun 5. maddesinde; "Lüzumu halinde, belediyeler gecekondu ıslah ve tasfiye sahaları içerisinde bulunan veya bu yasa hükümleri dairesinde yeniden teşkil edilecek önleme bölgeleri içine rastlayan özel mülkiyetteki arazi ve arsaları ve bunlar içinde yapı veya diğer herhangi bir tesis bulunduğu takdirde, bu yapı ve tesisleri, bu kanunda belirtilen amaçlarda kullanmak üzere, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın izni ile sahipleriyle anlaşarak satın alabilirler veya kamulaştırabilirler". 31. maddesinin 1. fıkrasında: "Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bu kanundaki hizmetlerde kullanılmak üzere özel mülkiyetteki arazi ve arsaları, bunlar içerisinde yapılan veya diğer her hangi bir tesis bulunduğu takdirde bu yapı ve tesisleri sahipleri ile anlaşarak satın alabilir veya kamulaştırabilir." hükmü yer almış 35. maddesinde de; "Belediye sınırları ve mücavir sahalar dışında bulunmakla beraber, hazineye, özel idarelere, katma bütçeli dairelere ilişkin arazi ve arsalarla devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerden, Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca lüzumlu görülüp, Bakanlar Kurulunca kararlaştırılanları hakkında da bu yasa hükümlerinin uygulanacağı, hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen kanun hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının özel mülkiyetteki araziler ile lüzum görüldüğü takdirde 35 inci maddede belirtilen kurumların arazi ve arsalar üzerinde tasarruf hakkına sahip olduğu açıktır.

Bu durumda, dava konusu bakanlar kurulu kararı ile 775 s. Kanunun 35. maddesi uyarınca bu yasa hükümlerinin uygulanmasına karar verilen yerde, 35 madde hükmünde belirtilen arsa ve araziler dışındaki davacıya ilişkin ve sair özel mülkiyete konu taşınmazlar üzerinde 31. maddeye göre Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın sahipleriyle anlaşarak satın alma veya kamulaştırma yapabilme yetkisi bulunduğundan dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, kanuni dayanağı bulunmayan davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar yeren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Dava 26.1.1996 günlü, 22535 s. Resmi Gazete'de yayımlanan 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Nazım İmar Planında pafta numaraları ve sınırları belirtilen alanlarda 775 s. Gecekondu Yasasının 35.maddesi uyarınca anılan yasa hükümlerinin uygulanmasına ait 20.12.1995 günlü, 95/7730 s. Bakanlar Kurulu kararının ve 15.12.1995 günlü, 17106 s. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı işlemiyle 13.3.1998 tarihinde anılan bakanlığa yapılan başvurunun yanıt verilmemek suretiyle reddine ait işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

775 s. Kanunun "belediye sınırları ve mücavir sahalar dışında uygulama" başlıklı 35.maddesinde; "Belediye sınırları ve mücavir sahalar dışında bulunmakla beraber, hazineye, özel idarelere, katma bütçeli dairelere ilişkin arazi ve arsalarla devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerden, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca lüzumlu görülüp, Bakanlar Kurulunca kararlaştırılanları hakkında da bu yasa hükümleri uygulanır." hükmü yer almaktadır.

Bu yasa hükmünden anlaşılabacağı üzere, belediye ve mücavir alanlar dışında Bakanlar Kurulunca sadece hazineye, özel idarelere, katma bütçeli dairelere ilişkin arazi ve arsalarla devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerden Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca lüzumlu görülenler hakkında 775 s. Kanun hükümlerinin uygulanmasına karar verilebilecektir.

Uyuşmazlık konusu olayda, dava konusu edilen Bakanlar Kurulu kararı ile 775 s. Kanunun anılan maddesinde sayılan arsa ve araziler dışında özel mülkiyete konu arsa ve arazilerin de kanun hükmü ile tanınan yetki aşılacak suretiyle uygulama alanı kapsamına alındığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, 28.7.1999 günlü, 23769 s. Resmi Gazetede yayımlanan 25.6.1999 günlü, 99/13075 s. Bakanlar Kurulu Kararıyla, uyuşmazlık konusu taşınmazın 775 s. Kanun hükümlerinin uygulanmasına ait dava konusu Bakanlar Kurulu kararı kapsamından çıkarıldığı; ancak bunun dairemizin 30.9.1998 tarihli E: 1998/4212 s. yürütmenin durdurulması yolundaki kararın uygulanması niteliğinde bulunduğu dikkate alındığında, dava konusu taşınmazın gecekondu önleme bölgesi kapsamından çıkarılması işleminin nihai karar vermeye engel oluşturmayacağı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemlerin iptaline, 4.10.1999 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Kaynak: DKD. Sayı 103 s: 531

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta:

mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA